

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Gergely István*

Cím: *Lebontják a „Blumenstöckli“-t.*

Forrás: *Budapesti Hírlap*

Bp.

(Hely)

1931. V. 17

(Idő)

(Köt. v. füz.) (O)

Osztályozás

Tárgy

640.24

Hely

"Gündel"

Idő

"1931"

Lebontják a „Blumenstöckli“-t

Irta Gergely István

Öt illusztrációval a Budapesti Hírlap vasárnapi képes mellékletén

Rövidesen ismét belevág a romboló csákyan olyan budapesti házba, amely stílusánál és múltjánál fogva szorosan összefügg a régi Budapest polgári történetével. A József-tér 1. sz. alatt levő épületet, amelyet Pollácz Mihály, a Nemzeti Múzeum lángelméjű tervezője alkotott, lebontatja háziura, a Hitelbank, hogy most már intézetének teljes frontját a Gróf Tisza István-utcaig kiépíthesse. Ezt a házat a benne lévő Zum Blumenstöckli, magyarul: A virágbokorhoz címzett vendéglőről rontott népszerűséggel Blumenstöckli-nek nevezték el, így hívja még ma is a már teljesen megmagyarosodott Budapest. A Bach-korszak alatt csupán kis vendéglő, melyet Krivovszkytól később Förster Mátyás, a mai Försternek elődje vett át 1871-ben, tehát hatvan esztendő előtt, az akkor huszonhét esztendő Gündel János, az új tulajdonos kibővített, átépített és az akkori stílusnak megfelelőleg európai színvonalra emelt.

Törzsasztalokból klubok

Akkor még nem voltak klubok és a különböző vendéglők törzsasztalainál jöttek össze az egyivású emberek. A Kis pipába az

írók és művészek bohémvilága járt, a Pilseni söresarnokban a közös hadsereg tábornokait és tisztikarát láthattad söröskanós mellett virzsiniázva, a Nemzeti Színház művészgárdája és közönsége a Székeszty-ba tódult, az éppen megnyitott Operaházé pedig Petánovics új vendéglőjébe (ma Párisi Áruház), ahol negyven krajeárért hideg halból, sültből, tésztából, sajtából, gyümölcsből álló menüt adtak, a tőzsde közönsége a Braun-féle vendéglőbe gyűlt össze a Wurm-udvarban, később a mai Dunapalota helyén, a vidékről érkező dzsentrif a Pannónia-szálló cigánybandája mellett mulatott, az öngyilkossá lett Ment-nél, aki hosszú hajával és szelíd szakállával valami parnasszusi költőnek festett, vidéki kiskereskedők, utazók és a Deák-tér környékén élő kispolgárok étkeztek úgy a pincében, mint a földszinten. Az arisztokrácia kizárólag a Nemzeti Kaszinó-ba járt, a szállók éttermében csupán idegenek ültek a fehér asztal mellett, később azonban egyes politikai frakciók a hotelekben találkoztak, így például a szászok a Vadászkiirt-ben, a horvátok a régi Hotel Continental-ban.

Gündel hácsi József-téri vendéglője különleges találkozóhelye volt a patricius világnak: nagykereskedők, gyárosok, a különféle vasut-

és hajózási társaságok akkor még német hivatalnoki és műszaki kara, nemkülönben a bankvilág előkelőségei. Akkoriban csupán a Lánchíd bonyolította le a közlekedést Pest és Buda között és a József-tér sokkal inkább útba esett, mint manapság. Itt találkozott Pest és Buda, sőt mondhatni: a Dunántúl a Duna és Tisza közével. En már csak az ősz Gündel hácsira emlékszem: zömök, élénkmozgású férfiú volt, akinek örök fekete Ferenc József-kabátja fölött III. Napoleon stílusában pompázott a hátraszegett nemes fej; valóban, a selymesen hátraomló, fehérhajú, fehér kecskeszakállú, félig romantikus, félig katonás jelenség úgy hatott, mint valami francia lovastábornok civilben. A Gündel-vendéglő törzsasztalaiból számos klub keletkezett; Légrády Tivadar és Károly asztaltársasága alapította meg a Lápótvárosi Kaszinót, fel is hurokolódott a ház elsőemeletére, ott maradt mindaddig, míg saját palotájába nem költözött. Leghosszabb életű asztaltársasága a Szerecsen-asztal volt, amely nevét egy szerecsen-fejet ábrázoló gyűjtőperselytől nyerte. Jó sörivő patriciusok voltak a „Szerecsenek“, akik később két polgári kaszinót alapítottak.

A patricius vendéglős

A Blumenstöckli lelke Gündel János volt, fia annak a korszaknak, amikor minden iparban polgári erény uralkodott. A vendéglő megfelelt elnevezésének: vendéglő volt, ahol vendég voltál, a szó teljes értelmében vendég, szemefénye a házigazdának, aki a hiú háziasszony önértetével ügyelt a ház márkájára, akár ételről, akár italról volt szó. Budapes-

ten fogalommá vált a Gündel név, szinte primadonnaszzerű népszerűségnek örvendett János úr, mindenki ismerte, amikor az utcán haladt, akár fel se kellett tenni a kalapját: állandóan köszönt és köszöntötték őt. Patriciusszámba ment a társaságban, presbitere egyházának, lelkes magyar ember, tökéletesen beszélte nyelvünket, pedig csak rövid tizenöt esztendő választotta el a pillanattól, hogy Magyarországra került.

1857 egy augusztusi estéjén egy tizenhárom éves bajor fiú lépett a bécsi hajóról a pesti partra, zsebében harminc forinttal és nagybátyjának, Herr Georg Gaertner király-utcai vendéglősnek a címével a zsebében. Az ansbacheri pék elárult fia, aki papi pályáról álmódzott, a magyar fővárosba jött pincérnek és néhány nap múlva a Winter Bierhausban, — a Régi Zenélő Óra és a Komlóskert között — talán éppen azt a széket porolta le, amelyen nem is olyan régen Petőfi Sándor ült. A piccolóból nagyon hamar pincér, főpincér, majd szállodai üzletvezető lett és itt, körünkben, pár esztendő alatt tökéletesen megtanul — a magyar nyelven kívül — franciául, angolul és olaszul. Életének Biedermaier-romantikája egy gyermekszerelme volt, amelyből később életének tartalma lett. Piccoló korában beleszeretett a Kommer vendéglős-dinasztia hatusztendő leányába, feleségül is vette, frigyüket áldás is kísérte, mind e mai napig. Fiának, Gündel Károlynak tizenkét gyönyörű gyereket adott az ég.

A konyha költője

Gündel János idejében a művészek is törzs-